

Gedachtes en beelden van zeevarenden

Water

In de bijbel speelt water een grote rol. Het is noodzakelijk voor reiniging en vormt een bron van leven waar hevig naar gesmacht kan worden. Tegelijkertijd staat water voor chaos en dood waar vaartuigen als de ark van Noach en het scheepke onder Jezus' hoede aan ontkwamen.

Een aantal discipelen van Jezus waren vissers en wisten dus alles van schepen en water. Noach en Jona waren ook mensen van de zee. In dit artikel wil ik enkele gedachtes delen over hoe zeevarenden vandaag de dag praten en denken over water. Leidraad daarbij zijn de vele gesprekken die ik in mijn hoedanigheid als koopvaardijpredikant met hen heb mogen voeren. Hopelijk helpen deze gedachtes u als lezers bij het bestuderen van de bijbel en daarmee uw relatie met God.

Verlangen

Als ik vraag aan een zeevarende waarom hij (of heel soms zij) gekozen heeft voor het water, dan speelt daar vaak een verlangen uit de kindertijd bij. De onbekende werelden lokken, er is een verlangen naar meer.

Dood

De keuze voor de zeevaart gaat ver. Men werkt immers niet alleen op het water. Men woont er ook. Als zeevarenden aan het eind van hun carrière de balans opmaken, hebben ze soms een groter gedeelte van hun leven aan boord doorgebracht dan aan de wal. Zij ervaren dit als tegennatuurlijk. Sommigen beschrijven dit door op te merken 'geen vis' te zijn. Een minder humoristische beschrijving, die vaker gebruikt wordt, is de weklacht aan boord 'niet te leven'. Ze kunnen namelijk veel bijzondere gebeurtenissen niet bijwonen. Trouwerijen, geboortes, uitreikingen van een diploma maar ook gasten ontvangen in je huis, gezellig met z'n allen buiten de deur (uit) eten en drinken of naar de kerk gaan (de meeste zeevarenden zijn christelijk). Dit zijn allemaal momenten waarop het leven samenkomt. Afwezigheid is dan heel naar. Leven op het water is dus bijna, zoals in de bijbel staat

geschreven, gelijk aan de dood. En het schip waarop ze varen brengt geen redding maar is juist de oorzaak van de ellende.

Blauwe woestijn

Als het lukt de klagende zeevarende een zetje in de goede richting te geven, wordt het water beschreven als een blauwe woestijn. De tocht moet gemaakt worden om inkomen te verwerven. Een baan aan de wal levert in landen als Indonesië, de Filippijnen en India veel minder geld op dan op zee. Goede gezondheidszorg en scholing is in die landen alleen voor degenen die het kunnen betalen. Daarom gaan huisvaders naar zee. Opdat hun kinderen een betere opleiding kunnen volgen dan zij zelf hebben gedaan. Zoals het volk Israël door de woestijn trok zodat de kinderen in het beloofde land konden wonen, zo begeven zeevarenden zich na een maand of twee thuis weer negen maanden tot een jaar in de blauwe woestijn.

Bron van leven

Wanneer een schip een lange oceaanreis maakt, moet bij tegenslag het water op rantsoen. Er kan immers maar een beperkte hoeveelheid zoet water meegenomen worden. Dit wordt vaak gebruikt voor de reiniging van het schip en de bemanning. Drinkwater gaat mee in plastic flessen en daar wordt nog voorzichtiger mee omgesprongen. Het is immers de belangrijkste bron van leven waardoor er bijna geen aansporing nodig is om zuinig te doen. Water is heilig.

Rust

Met name de officieren (mensen met hogere rangen) ervaren de zee en oceaan niet alleen als woestijn, ze vinden het ook aantrekkelijk om er te zijn. Wanneer men met het schip in de haven is, moet er immers vaak lang en hard gewerkt worden waarbij men ook met 'gezeur' en de waan van de dag te maken heeft. Op zee kan men dan weer tot rust komen. De weidse uitzichten helpen daar ook bij. Een kapitein-eigenaar vertelde mij eens over een vriend die hij mee aan boord had genomen omdat hij overspannen was. Toen ze samen op de brug zaten terwijl ze langs de Noorse kust voeren, viel hem op hoe hij ingespannen naar de kust zat te kijken en zoveel mogelijk dingen probeerde te onderscheiden. Hij gaf hem het bevel de andere kant op te kijken. Hij had hem immers uitgenodigd omdat de blik over het

wáter rust geeft!

Ambivalent

Het leven op het water geeft rust maar kan ook doodvervelend zijn. Aan de andere kant levert het financieel vaak zoveel op dat er aan de wal daadwerkelijk geleefd kan worden. Men hoeft niet aan de zijlijn te staan. Het meest kenmerkende van water voor zeelieden is echter dat deze levensbron in zeer korte tijd op een verraderlijke manier kan veranderen. Als men er niet goed mee omgaat is het plotseling een kwade macht die geen enkel mededogen kent. Het beroep van zeevarende is zo een van de meest gevaarlijke ter wereld, elk jaar verliezen velen hun leven op zee. Ten diepste verlangen zeevarenden dan ook naar een veilige haven. En is een uiterst zorgvuldige omgang met water van levensbelang.

Nergens thuis

Zeevarenden zijn altijd onderweg. Ook in hun hoofd. Als zij op zee zijn, verlangen ze naar huis. Als ze thuis zijn dan denken ze vaak aan het leven op zee. Het lijkt soms alsof ze de kunst niet beheersen om op een plek te zijn waar het goed is.

In de bijbel wordt het leven in de nabijheid van God als goed beschreven. Toen Mozes Hem echter van zeer nabij mocht meemaken, kon hij dit niet lang aan. Zoals zeevarenden het omgaan met water niet altijd aankunnen. Maar het verlangen blijft.

Dominee Leon Rasser